

møde i Rønne, og det blev forkyndt for dem, at hvis de udebleve, eller ikke gik ind paa at tage disse raa, uopdyrkede Lodder til den Pris, som var foreslaaet, og som efter deres Mening var alt for høj, vilde Regeringen søge Domstolenes Afgørelse af, hvorvidt de vilde kunne beholde de Ejendomme, de hidtil havde haft i Fæste. Der er altsaa brugt saadanne Midler mod disse Bornholmere, det er der ingen, der benægter, og det er der ogsaa Beviser for.

Jeg takker den ærede Finansminister for hans velvillige Udtalelser og haaber, det vil lykkes ham og det eventuelle Udvalg at finde en Form, hvorunder man kan faa eftergivet dette Beløb, der, saa vidt jeg kan regne ud, ikke er mere end 1,800 Kr., uden at man derfor skal komme ind paa at drage Konsekvenser deraf. Jeg gør opmærksom paa, at her røre vi slet ikke ved de almindelige Arvefæsteforhold paa Bornholm. Der er i alt 1258 Arvefæstelodder med 998 $\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn, af hvilke der er svaret 3,213 $\frac{1}{4}$ Td. Havre aarlig, 2,724 Pd. Smør, 70 $\frac{3}{4}$ Td. Byg og 19 Rd. 99 Sk. i Penge. Altsaa hele Arvefæsteforholdet, som det hidtil har været gennem Aarhundreder, det tænke vi slet ikke paa at røre ved. Man indskrænker sig her fuldstændig til disse raa uopdyrkede Lynglodder, som man tvang Husmændene til at tage ved at sige, at ellers tog man den Jord fra dem, som de havde haft, og som deres Fædre havde haft, og at de kunde rive deres Huse ned, hvis de ikke vilde gaa ind paa Tilbuddet. Det er det, vi begrænse os til, og derfor kan jeg ikke rigtig forstaa, at der kan drages disse Konsekvenser overfor andre.

Og naar det blev udtalt, at det er mange Aar siden, nemlig i 1851—60, at de daværende Ejere tog Arvefæsteskode, og at der er kommen ny Ejere siden, saa skal jeg henvise til, at det ogsaa er mange Aar siden, Tienden blev indført, og at der har været mange forskellige Ejere siden den Tid. Vi kunne hitte nogle af de første Ejere paa Bornholm fra den Tid af, men vi finde ikke nogle Tiendeydere fra den Tid, Knud den hellige begyndte at indføre Tienden i Danmark.

Men jeg vil, som sagt, haabe, at det skal lykkes Udvalget at finde en Form, hvorunder man kan føre denne lille ubetydelige Sag igennem, saaledes at den ikke skal bringe Forstyrrelse andre Steder.

Hermed skal jeg anbefale Forslaget.

K. M. Klausen: Jeg har ikke villet bebrejde det ærede Medlem fra Rønne

(Blem) noget, fordi Forslaget først kommer saa sent. Jeg udtalte netop min Glæde overfor det ærede Medlem i Anledning af, at han har fulgt mit Raad og gaaet bort fra sit Ønske om at faa en Kommission nedsat, og i Stedet har bragt Sagen direkte frem for Rigsdagen, saaledes at det er muligt, den kan blive afgjort i indeværende Samling. Den højtærede Finansminister udtalte, at hvis denne Sag skulde gennemføres, vilde det muligvis kunne faa Konsekvenser andetsteds i Landet, og jeg kan i saa Henseende henvise til, at der ude i min Valgkreds i Rødovre findes Landboere, som have Jorder, som tidligere have tilhørt Staten, og paa hvilke der er lagt en saakaldt „Høafgift“. Disse Folk føle sig brøstholdne og have flere Gange gjort Forsøg paa at faa dette Forhold ordnet, og naar de ønske at faa det ordnet, gaar dette naturligvis i Retning af at faa en Nedsættelse. Jeg har ikke tidligere fundet mig foranlediget til at røre ved denne Sag, men det er jo muligt, at man, naar man faar med denne Sag at gøre, da ogsaa kunde undersøge Spørgsmaalet andetsteds. Jeg vil derfor tillade mig at henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa dette Spørgsmaal, og det var maaske ogsaa dette, den højtærede Finansminister hentydede til, da han sagde, at der var Afgifter i Københavns Amt, der frembøde lignende Vanskeligheder som disse.

Birek: Jeg vil sige til det ærede Medlem for Bornholm (Blem), at jeg var umaadelig lykkelig over, hvad han udtalte om, at Grunden til, at vi Højremænd vare imod Tiendeloven, var, at det var Afgifter, som havde paahvilet fra Arilds Tid og skiftet Hænder mange Gange, og at de derfor ikke kunde afløses. Dette Punkt indrømmede det ærede Medlem i Dag, ligesom den højtærede Finansminister forleden Dag ved Fremlæggelsen af Hypotekbankens loven ogsaa indrømmede det uforsvarlige i, at der kom alt for mange Tiendeobligationer paa Markedet paa en Gang. Det er ogsaa noget, som netop altid har været Højres Standpunkt, og det glæder mig, at nu baade Venstres Ordfører og den højtærede Minister ere i Stand til at gaa med os og faa en bedre Forstaaelse, der desværre denne Gang som saa ofte før kommer for sent.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Blem): Jeg vil sige til det ærede Medlem, at jeg beklager, at han ikke har hørt